

Forum for karismatisk refleksjon. Trenger den karismatiske fornyelsesbevegelse akademikerne? Kan teologien nyttiggjøres i en karismatisk kontekst?

“Prester i kirken: Vi taler i tunger” skrev avisen *Morgenposten* med fete typer på første side to dager etter at de to lutherske prestene Hans-Jacob Frøen og Hans Kristian Lier hadde avlagt sine personlige vitnesbyrd om en karismatisk nådegaveopplevelse i Rokkokosalen på Grand Hotell 16. februar 1970. Selv om *Troens Bevis*, utgitt av Aril Edvardsen i Sarons Dal, hadde satt søkelyset på den amerikansk-karismatiske fornyelsesbevegelsen på et langt tidligere tidspunkt, samt at Edvardsens årlige sommerstevne i Kvinesdal fra begynnelsen av hadde samlet troende fra ulike kirkesamfunn, kan det være naturlig å tidfeste den norsk-karismatiske fornyelses begynnelse nettopp til ovennevnte møte på Grand Hotell.

Samme år ble det amerikanske *Society for Pentecostal Studies* etablert, og på våren 1979 kom første nummer av deres fagtidsskrift *Pneuma*. Allerede på 50-tallet, om ikke før, begynte potensielle pinseforkynnere å søke til konservative teologiske institusjoner som Fuller, Wheaton og Gordon-Conwell Theological Seminary. Et stadig økende antall pinsevenner tok høyere utdanning, deriblant teologiske doktorgrader, i løpet av 60-årene. Opprettelsen av *Society for Pentecostal Studies* må utvilsomt sees i sammenheng med det behov for teologisk refleksjon vedrørende ens egen tradisjon som oppstod i forlengelse av at mange av pinseforkynnerne tok teologisk utdanning.

I 1979 ble *European Pentecostal Theological Association* (EPTA) stiftet. Organisasjonen utgir tidsskriftet *Journal of the European Pentecostal Theological Association* (JEPTA) og søker, som sin amerikanske motpart, å bidra til dialog, diskusjon og forskning rundt tema med felles berøringsflate vis-à-vis “pinsekarismatikk”. Felles for begge organisasjoner er at de arrangerer et par årlige samlinger hvor man har mulighet for å legge fram “papers”, dessuten, fra tid til annen, planlagte diskusjoner.

Mens det på begynnelsen av 70-tallet var antydning til akademisk engasjement blant en del luthersk-karismatikere her til lands, har denne tendens ikke vært særlig oppmuntret til de siste ti-femten år. Symptomatisk for situasjonen er gjerne det faktum at ingen historie foreløpig har blitt skrevet om norsk karismatisk fornyelse. Fra Storbritannia bør Peter Hockens meget lesverdige *Streams of Renewal: The Origins and Early Development of the Charismatic Movement in Great Britain* være kjent blant flere. Et tilsvarende bidrag fra USA er gjerne James T. Connellys doktoravhandling, *Neo Pentecostalism: The Charismatic Revival in the Mainline Protestant and Roman Catholic Churches in the United States 1960-1971*. Professor Tormod Engelsen ved Menighetsfakultetet i Oslo skriver

imidlertid i en artikkel om “Toronto-fornyelsen” i bladet *Tidsskrift for Kirke, Religion og Samfunn* (hefte 2 1995, s. 260) at “det skjer et interessant teologisk forskningsarbeid innenfor dette og tilgrensende felt på Menighetsfakultetet.”

Delvis på bakgrunn av den sterke rekrutteringen av karismatiske studenter til Menighetsfakultetet spør jeg nå om tiden endelig kan være moden for et forum hvor man som “pinsekristne” (i vid forstand) kunne tenke høyt sammen og reflektere over ens egen tradisjon? Selv er jeg overbevist om at teologisk refleksjon vil virke berikende inn på den fortsatt eksisterende karismatiske bevegelse i vårt eget land. Det er i så måte oppmuntrende å registrere at pinsemenigheten Filadelfias bibelskole i Oslo nå søker å supplere sin tidligere bibelskoleprofil med et mer akademisk tilsnitt. Man har hittil lagt seg nær opp til Menighetsfakultetets grunnfagspensum, og flere av studentene har på eget initiativ avlagt eksamen ved MF etter avsluttet studium ved Filadelfia. Et stadig økende antall pinsevenner og medlemmer av ulike karismatiske menigheter som søker opptak som studenter ved MF tilsier dessuten at teologi som fag er iferd med å innta en posisjon i vår karismatiske bevissthet hvor fagets aktualitet og relevans tas på alvor. Betegnende i så måte er oppslag både i *Vårt Land* og *Korsets Seier* fra 1998 om at “halvparten av MF-studentene har karismatisk bakgrunn.” Det er likefullt grunn til å spørre seg i hvilken grad våre menigheter evner å fange opp sine mange karismatiske studenter, eller om disse tvinges over i andre sammenhenger i løpet av eller etter utdannelsens avslutning. Slett ikke uten grunn uttalte professor Engelsviken i intervju med *KS* i 1998 at “Norge mangler et kompetansegivende karismatisk lærested.” Engelsviken etterlyser - etter mitt skjønn med rette - at karismatiske menigheter tar ansvar og legger til rette “for at deres egne ungdommer kan få den teologiske skoling de ber om.” Rektor Frank Matre ved Hedmarktoppen folkehøgskole synes å bekrefte professor Engelsvikens påtrykk hva angår behovet for et sentralt lærested for karismatiske høyskolestudenter.

Som karismatiker tror jeg Gud ville og fremdeles vil noe med den karismatiske fornyelse. Jeg tror også at vi som enkelttroende trenger hverandre-inklusiv hverandres utfyllende nådegavefunksjoner (sistnevnte ord ment i vid mening). Er det *marked* for et “forum” som stiller seg i spenningsfeltet mellom akademisk refleksjon og karismatisk tro/praksis? Selv har jeg mindre tro for et eksklusivt akademisk miljø totalt løsrevet fra det reelle liv i karismatiske menigheter. Ett aspekt ved et norsk karismatisk-akademisk “forum” bør vel nettopp være at karismatiske forkynnere og menigheter kan nyttiggjøre seg det? Jeg tenker i denne forbindelse både på “samtale-/debattforum” og på opprettelsen av et lærested som kunne ivareta en akademisk-karismatisk utdanning for fremtidige lærere og forkynnere innen en pinse-karismatisk sammenheng.

Om hva har så et slikt evt. “forum” å bidra med? Muligens noe av det følgende:

1. Mye karismatisk bibelundervisning reflekterer fragmentarisk kunnskap. Selv bibelskoleelever nøyer seg med å sitere enkeltstående skriftsteder for å understøtte en konkret lære uten å ha gjennomarbeidet den helhetskontekst det aktuelle skriftavsnittet hører hjemme i. Kjennskap til Guds Ord inkluderer imidlertid ikke bare en helhetsoversikt over det *generelle* budskap i de ulike bibelske bøker, men også en *systematisk-teologisk* innsikt i Bibelens lære om Gud, mennesket, skaperverk osv osv. Om vi kun har en fragmentarisk bibelkunnskap basert på vår egen forforståelse av konkrete skriftutsagn, er det vanskeligere å se hvilke logiske konsekvenser vår forståelse av det konkrete utsagnet får for vår videre forståelse av andre sentrale læreområder - om vi skulle være konsekvente i vår tenkning.

2. Mye kritisk litteratur har blitt produsert hvor forfatterne har søkt å gå i rette med både karismatisk tro og praksis. Det er min bestemte overbevisning at enhver bevegelse som nekter å lytte til sine kritikere, ubevisst inviterer inn usunne trekk. Istedenfor å resonnerer som så at kritikerne er negative fordi de (1) mangler åndelig perspektiv, (2) er fiender av vekkelsen, (3) er besmittet av en selvgod fariseisk ånd, samt (4) har en opprørsk og kritisk holdning til “det Gud gjør i dag”, har vi et ansvar for å ta kritikken på alvor. Hva kan vi lære av den? I hvilken grad er den berettiget, og på hvilken måte er den ikke? Det meste av denne kritikk er basert på teologiske premisser. Hvordan kan den imøtegås på saklig vis om ikke ved hjelp av systematisk-teologiske overveielser?

3. Om vi liker det eller ei, vi lever i et utdannelses- eller informasjonssamfunn hvor stadig flere av de unge tar høyere utdanning. Ønsker vi å få disse i tale, bør vi ikke da istandsettes til å tale deres språk?

4. Ved på den ene siden å være sikret retten til konstruktive meningsbrytninger istedenfor å være låst fast i en bestemt læretradisjon, bør et norsk akademisk-karismatisk “forum” samtidig også ha som et delkriterium for sin eksistensberettigelse at den *tjener* en genuin karismatisk fornyelsesbevegelse. Gjennom opprettelsen av relasjoner til karismatiske forkynnere kan et slikt forum bidra til økt forståelse mellom ulike karismatiske tradisjoner i vårt eget land, samt til et bedre økumenisk klima innen norsk-karismatisk fornyelse. Dessuten vil karismatiske forkynnere kunne få innsyn i eksempelvis den teologiske spisskompetanse karismatiske akademikere måtte sitte inne med som kunne nyttiggjøres og trekkes veksler på både i menighetsforkynnelse og gjennom undervisning i menighetenes evt. bibelskoler. Forkynnerne ville også kunne påvirke hvilke læreområder eller praksis akademikere innenfor et visst tidsrom burde beskjeftige seg med med tanke på fremtidige “papers” og/eller diskusjonsgrupper m.m.

I tilknytning til det overfor skisserte vil jeg også gjerne videreformidle enda et aspekt ved min “visjon”. Jeg har i lengre tid ønsket at vi hadde et “pinse-karismatisk” arkiv som tok vare på ikke bare bøker, men også relevante tidsskrif-

ter. Jeg tenker både på karismatisk og ikke-karismatisk litteratur som har blitt lest og har øvd innflytelse på karismatiske lederskikkelser. Det er spesielt tidsskriftene som ligger meg på hjertet. Dette skyldes primært at de er mindre tilgjengelige. De fleste mennesker er ikke samlere, og bladene blir kastet når de er lest. Mange verdifulle blader er også gått tapt ved at eldre troende har falt bort samtidig som barn og barnebarn ikke har hatt del i samme tro og dermed har kvittet seg med bladene ved opprydding. Om vi hadde maktet å samle så mye som mulig, kunne mye god forskning kunne gjøres her hjemme uten å være avhengig av kostbare utenlandsopphold ved amerikanske universitet hvor "pinsekarismatiske" arkiv har hatt en mer naturlig plass.

Mitt anliggende er kort og godt - kan vi "spille på lag"? Kan vi samles om en felles visjon som gjør at både forkynnernes og "akademikernes" interesser ivaretas samtidig - og i et til dels felles forum? Min drøm er i høyeste grad uferdig. Også basert på mitt ønske om å tjene den karismatiske fornyelsen, ser jeg behovet for å tenke høyt med kristne lederskikkelser som selv står i fornyelsen og som ser et tilsvarende behov. Derigjennom kan man muligens få en klarere idé av hvilke aspekt ved min visjon som må korrigeres og evt. suppleres.